

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI

Tài liệu
chuyên đề

**GIÁO DỤC NẾP SỐNG
THANH LỊCH, VĂN MINH
CHO HỌC SINH HÀ NỘI**

DÙNG CHO HỌC SINH TIỂU HỌC

LỚP 4

NHÀ XUẤT BẢN HÀ NỘI

Ban Chỉ đạo Thành phố:

Trưởng ban: NGÔ THỊ THANH HẰNG - Phó Chủ tịch UBND Thành phố

Hội đồng Tư vấn khoa học:

Chủ tịch: NGUYỄN TIẾN ĐOÀN

Phó Chủ tịch: NGUYỄN VIỆT CHÚC

Ủy viên: ĐÀO THỊ DUNG, ĐÀO THỊ NGUYỆT THU

ĐỖ THỊ KIM NGÂN, NGUYỄN THỊ MINH HÒA

Hội đồng Biên soạn:

Chủ tịch: NGUYỄN HỮU ĐỘ

Phó Chủ tịch: NGUYỄN THỊ NGỌC BÍCH, NGUYỄN KHẮC OÁNH

Ủy viên: ĐOÀN HOÀI VĨNH, NGUYỄN HỮU HIẾU, NGUYỄN HIỆP THỐNG

PHẠM XUÂN TIẾN, NGUYỄN THÀNH KỶ, TRẦN MINH TRANG

NGUYỄN NGỌC DIỆP, MAI SĨ NHẬT

Tiểu ban Biên soạn Tiểu học:

Trưởng Tiểu ban: PHẠM XUÂN TIẾN

Ủy viên: MAI NHỊ HÀ, NGUYỄN THỊ THU HUYỀN

PHẠM THỊ PHÚC, HOÀNG THU HẰNG, TÔ THỊ HẢI HÀ

Ban Thư ký:

Trưởng ban: HOÀNG HỮU TRUNG

Ủy viên: NGUYỄN PHƯƠNG HÀ, PHẠM KIM THOA

NGÔ HỒNG VÂN, PHẠM THỊ THU TRANG, NGUYỄN TUẤN ĐẠT

Mã số :.....

LỜI NÓI ĐẦU

Đây là tài liệu **Giáo dục nếp sống thanh lịch, văn minh cho học sinh Hà Nội**. Tập tài liệu này dùng cho học sinh Tiểu học, là một phần của Bộ tài liệu được soạn cho học sinh của ba cấp học phổ thông. Tài liệu có tính chất chuyên đề, không phải là sách giáo khoa. Cùng với tài liệu cho học sinh còn có tài liệu hướng dẫn giáo viên trong quá trình giảng dạy.

Tài liệu cấp Tiểu học gồm 40 bài chia làm 5 tập dùng cho 5 khối lớp, với 8 chủ đề, chỉ dẫn học sinh thực hiện đúng các hành vi **nói nghe, ăn uống, trang phục, ở, cử chỉ, vui chơi, giao tiếp, ứng xử**. Các bài được chia ra dạy từ lớp 1 đến lớp 5, mỗi lớp 8 bài, mỗi bài 1 tiết.

Mục đích của tài liệu là giúp học sinh học hỏi, tiếp thu truyền thống thanh lịch, văn minh - nét đẹp văn hóa đặc trưng của người Hà Nội. Từ đó làm thay đổi nhận thức, hành vi, góp phần đào tạo, xây dựng các thế hệ người Hà Nội ngày càng thanh lịch, văn minh.

Tài liệu này tập trung vào giáo dục nếp sống thanh lịch, văn minh, một khía cạnh của lối sống văn hóa. Nội dung chủ yếu là chỉ dẫn các hành vi thanh lịch, văn minh trong sinh hoạt cá nhân, trong giao tiếp, ứng xử giữa người với người, giữa con người với thiên nhiên, môi trường.

Tài liệu đã đưa vào dạy thí điểm ở một số trường Tiểu học, sau đó có chỉnh sửa bổ sung. Trong quá trình biên soạn, chắc chắn không tránh khỏi thiếu sót, rất mong nhận được ý kiến đóng góp để tài liệu được hoàn chỉnh hơn.

Trân trọng cảm ơn !

HỘI ĐỒNG BIÊN SOẠN

CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC NẾP SỐNG THANH LỊCH, VĂN MINH CHO HỌC SINH TIỂU HỌC THÀNH PHỐ HÀ NỘI

	Bài	Chủ đề	Tên bài		Bài	Chủ đề	Tên bài
Lớp 1	1	Nói, nghe	Em hỏi và trả lời	Lớp 4	1	Giao tiếp	Chia sẻ với ông bà, cha mẹ
	2		Lời chào		2		Trò chuyện với anh chị em
	3	Ăn	Bữa ăn trong gia đình		3		Đến nhà người quen
	4		Bữa ăn bán trú		4		Thân thiện với hàng xóm
	5	Mặc	Trang phục tới trường		5		Nói chuyện với thầy, cô giáo
	6		Trang phục ở nhà		6		Trò chuyện với bạn bè
	7	Cử chỉ	Cách đi, đứng của em		7		Giao tiếp với người lạ
	8	Vui chơi	Vui chơi ở trường		8		Gặp người nước ngoài
Lớp 2	1	Nói, nghe	Ý kiến của em	Lớp 5	1	Ứng xử	Kính trọng người lớn tuổi
	2		Tôn trọng người nghe		2		Thân thiện với bạn bè, nhường nhịn em nhỏ
	3	Ăn	Bữa ăn cùng khách		3		Thương người như thể thương thân
	4		Sinh nhật bạn		4		Tôn trọng người lao động
	5		Bữa ăn trên đường du lịch		5		Thăm khu di tích
	6	Mặc	Trang phục khi ra đường		6		Em yêu thiên nhiên
	7		Trang phục thể thao		7		Tham gia giao thông
	8	Cử chỉ	Cách nằm, ngồi của em		8		Đi mua đồ dùng
Lớp 3	1	Nói, nghe	Em biết lắng nghe				
	2		Nói lời hay				
	3	Ở	Em luôn sạch sẽ				
	4		Ngôi nhà thân yêu				
	5		Góc học tập của em				
	6		Ngôi trường của em				
	7	Cử chỉ	Cử chỉ đẹp				
	8	Vui chơi	Vui chơi lành mạnh				

Đọc truyện

HAI BỐ CON

Tan học, Nguyên xuống sân trường chơi với các bạn, chờ bố mẹ đến đón.

Hôm nay, Nguyên được cô giáo chọn vào đội trống của trường, đó là mơ ước bấy lâu nay nên cậu rất vui. Thấy vẻ mặt hớn hở của Nguyên, Minh hỏi :

– Cậu có gì mà vui thế ?

Nguyên vui vẻ kể :

– Hôm nay mình được cô giáo chọn vào đội trống của trường. Mình mong được đón thật sớm để còn khoe ngay với bố mẹ !

Minh ngạc nhiên :

– Thế à ! Tớ chẳng bao giờ kể cho bố mẹ nghe chuyện gì cả !

... khoe ngay
với bố mẹ !

Tớ chẳng bao giờ
kể cho bố mẹ nghe...

Vừa lúc đó, bố Nguyễn đến đón. Nguyễn reo to :

– Con chào bố ạ !

Bố âu yếm nói :

– Chào con trai !

Ngồi sau xe của bố, Nguyễn ríu rít kể với bố niềm vui của mình. Bố hào hứng nói :

– Chúc mừng con trai của bố ! Chủ nhật này cả nhà mình về thăm ông bà nội. Biết con được vào đội trống chắc ông bà vui lắm !

Nguyễn mong ngày chủ nhật đến thật nhanh để cậu được về thăm và trò chuyện cùng ông bà.

Khi có chuyện vui, bạn Nguyễn muốn chia sẻ niềm vui của mình với ai ?

Trao đổi, thực hành

1. Em đã làm được những việc nào trong các việc dưới đây :

- a) Khi ông bà, cha mẹ nói chuyện, em không nói chen ngang.
- b) Em vui vẻ trò chuyện, đọc báo cho ông bà nghe.
- c) Em ân cần thăm hỏi khi ông bà, cha mẹ ốm đau.
- d) Em chúc mừng ông bà, cha mẹ nhân ngày lễ, ngày Tết.

2. Nêu nhận xét về cách ứng xử của các bạn trong từng trường hợp :

- a) Mẹ mua cho Mai một chiếc hộp bút mới. Mai không thích hình vẽ trên chiếc hộp bút nên phụng phịu nói : “Con không thích hộp bút này đâu ! Mẹ mua cho con cái khác đi !”.
- b) Ông nội ở quê lên chơi mang cho Nam mấy con tò he. Nam sung sướng reo lên : “Cháu cảm ơn ông ạ ! Mấy chú tò he này đẹp quá !”.

3. Em sẽ nói như thế nào khi gặp các tình huống sau :

Tình huống 1 : Bà bị mệt nằm ở nhà.

Tình huống 2 : Bố vừa đi công tác xa về.

Lời khuyên

Chúng ta nên :

- Chủ động chia sẻ niềm vui, nỗi buồn của mình với ông bà, cha mẹ.
- Trò chuyện cùng ông bà, cha mẹ với thái độ lễ phép, vui vẻ.
- Trò chuyện đúng lúc, đúng chỗ (không nói chen vào khi ông bà, cha mẹ đang nói chuyện).

Đọc truyện

HAI CHỊ EM

Hôm nay, chị Lan đi học xa được về thăm nhà nên Minh phấn chấn hẳn lên. Vừa thấy bóng chị, Minh reo lên :

– A ! Chị Lan ! Em chào chị ạ !

Chị Lan cười nhìn Minh :

– Chào em trai của chị !

Nói rồi, chị lấy quyển “Hai vạn dặm dưới biển” đưa cho Minh :

– Chị tặng em quyển truyện này ! Truyện này hay lắm, em đọc sẽ thích ngay. Nhớ cho bạn Hải đọc cùng nhé !

Nghe chị Lan nói vậy, Minh liền nhớ đến chuyện không vui xảy ra trên lớp chiều nay. Chị Lan hỏi :

– Em nghĩ gì thế ?

Minh kể với chị :

– Chiều nay, cô giáo kiểm tra môn Khoa học. Em và bạn Hoa hết giấy đều quay sang Hải để xin. Em không muốn Hải cho Hoa giấy vì em không thích bạn ấy, em đã nháy mắt với Hải nhưng Hải vẫn đưa cho Hoa.

Chị Lan nghe vậy, nói :

– Hải làm vậy là đúng mà, em không nên giận bạn. Bạn bè thì phải biết giúp đỡ nhau chứ !

Minh hiểu ra, ngượng ngịu nói :

– Ngày mai em sẽ làm lành với Hải ! Em sẽ cho cả Hoa xem chung quyển truyện này chị nhé !

1. Minh giận Hải vì chuyện gì ?

2. Nhờ cuộc trò chuyện với chị Lan mà Minh hiểu ra điều gì ?

Trao đổi, thực hành

1. Em đồng ý với những việc làm nào dưới đây :

- a) Bố mẹ mua cho em của em đồ chơi mới, em tỏ thái độ vui vẻ, đồng tình.
- b) Không tự tiện sử dụng đồ dùng của anh chị. Muốn mượn, em phải xin phép đàng hoàng.
- c) Trò chuyện, chia sẻ với anh chị em khi em gặp chuyện vui, buồn.
- d) Ân cần thăm hỏi khi anh chị em có vẻ mặt không vui.
- e) Vui vẻ chúc mừng anh chị em nhân ngày lễ, ngày Tết, ngày sinh nhật.

2. Nêu nhận xét về cách ứng xử của các bạn trong từng trường hợp sau :

- a) Em của Hoàng nghịch sách vở và đồ dùng học tập của Hoàng. Hoàng cúi kính nói : “Hư quá đi mất ! Ra chỗ khác mà nghịch !”.
- b) Chị của Hằng có một quyển truyện rất hay. Hằng muốn mượn quyển truyện đó đọc, Hằng nói với chị : “Chị ơi ! Khi nào chị đọc xong, chị cho em mượn nhé !”.

3. Em sẽ nói thế nào khi gặp các tình huống sau :

Tình huống 1 : Em trai của em đòi em cho đi chơi khi em đang học bài.

Tình huống 2 : Anh trai em thi đỗ đại học đạt điểm cao.

Lời khuyên

Chúng ta nên:

- *Thường xuyên trò chuyện, tâm sự với anh chị em trong gia đình.*
- *Trò chuyện cùng anh chị em trong gia đình với thái độ hoà nhã, thân mật, vui vẻ, không làm phiền khi mọi người có việc bận.*

Đọc truyện

MỘT CHUYẾN ĐI

Hôm nay, chị Hiền cùng Lân về thăm nhà chị Mai, bạn của chị Hiền ở Hưng Yên.

Về đến đầu làng, Lân thấy chị Mai và chị Hiền gặp người nào cũng chào. Thấy Lân thắc mắc, chị Mai giải thích:

– Ở quê, các ông bà, cô bác đều là họ hàng hoặc người quen của nhau, em à.

Đến nhà chị Mai, bố mẹ chị Mai đón tiếp chị em Lân rất chu đáo. Hai bác mời chị em Lân uống nước vối và ăn những quả ổi thơm được hái ngay ở vườn nhà. Chưa bao giờ Lân được ăn những quả ổi ngon đến thế.

Thấy vườn nhà chị Mai có rất nhiều cây ăn quả, Lân thích lắm. Cậu cứ hái hết cây này sang cây khác mà chẳng hỏi ý kiến ai. Lân phát hiện trong cái lều ở góc vườn có một đàn chó con rất đáng yêu. Lân thích quá, cậu lấy

chùm nhân dứ dứ trên các chú chó con. Thấy vậy, chó mẹ nhe nanh gầm gừ với Lân. Lân vẫn cố trên, chó mẹ xô ra định cắn. Lân sợ quá, mặt tái mét, chạy vội vàng tuột cả dép bên chân trái. Con chó mẹ chạy theo ngoạm luôn chiếc dép của Lân.

Nghe tiếng chó sủa vang ngoài vườn lại nhìn thấy Lân chân đất chân dép, cả nhà hiểu ngay chuyện gì đã xảy ra. Mẹ chị Mai lo lắng :

– Bác quên không chốt cửa chuồng chó. Cháu có làm sao không ?

– Dạ, cháu không sao đâu ạ !

Lân trả lời mà trống ngực vẫn đập thình thịch.

Em có nhận xét gì về những việc làm của Lân ?

Trao đổi, thực hành

1. Nhận xét việc làm của các bạn trong mỗi trường hợp sau :

a) Thành đã hẹn sáng chủ nhật sẽ đến nhà Tùng chơi. Sắp đến giờ đi thì Thành có việc đột xuất khó có thể đến đúng hẹn. Thành liền gọi điện thoại báo cho Tùng biết.

b) Hiếu cùng bố mẹ đến nhà bác Tú chơi. Hiếu cứ tự tiện vào phòng của anh Trung, con bác Tú mà không gõ cửa.

c) Chủ nhật, Tân được bố mẹ cho lên chơi nhà cô Hương. Ở nhà cô Hương, mọi người nghỉ trưa muộn hơn ở nhà Tân. Trong khi cả nhà đang ngủ, Tân cứ chơi điện tử ở máy tính của cô làm em bé nhà cô thức giấc mấy lần.

d) Thuý sang nhà cô Xuân chơi đã khá lâu. Thấy nhà cô chuẩn bị ăn cơm, Thuý liền xin phép ra về.

2. Thảo luận các tình huống sau :

Tình huống 1 : Hoa theo mẹ đến chơi nhà cô Tâm. Giày dép của mọi người được để ở ngoài nhưng cô Tâm bảo mẹ con Hoa cứ đi giày vào cũng được.

Nếu là Hoa, em sẽ làm gì ?

Tình huống 2 : Nghỉ hè, Tuấn về quê chơi. Anh Nam rủ Tuấn đi hái trộm ổi nhà bà An vì nhà bà không có ai ở nhà.

Nếu là Tuấn, em sẽ làm gì ?

Lời khuyên

Khi đến nhà người quen, chúng ta chú ý :

- *Cần hẹn trước với chủ nhà. Nếu sắp đi mà có việc đột xuất không thể đến đúng hẹn, cần báo cho chủ nhà biết.*
- *Thực hiện nếp sinh hoạt của chủ nhà.*
- *Có cử chỉ, lời nói ý tứ, lịch sự và ý thức giữ vệ sinh.*
- *Không nên tự ý vào các phòng hay sử dụng đồ đạc khi chưa được phép.*

Đọc truyện

KHÔNG LÀM PHIỀN HÀNG XÓM

Cô Hương, hàng xóm nhà Thuỷ Tiên mới sinh em bé. Em bé rất hay khóc. Đang ngủ, nghe tiếng động mạnh là bé tỉnh giấc và khóc thét lên.

Từ hồi nhà cô Hương có em bé, Thuỷ Tiên rất ngạc nhiên thấy sáng nào đi làm, bố cũng dắt xe máy ra tận đầu ngõ mới nổ máy xe. Sáng nay, bố đưa Thuỷ Tiên đi học. Như mọi ngày, bố dắt xe ra đầu ngõ rồi mới nổ máy. Thuỷ Tiên ngạc nhiên hỏi bố :

– Bố ơi, sao bố toàn dắt xe máy ra đầu ngõ rồi mới nổ máy ?

Bố cười và nói :

– Nhà cô Hương mới có em bé. Nếu bố nổ máy ngay trước cửa nhà mình sẽ gây ra tiếng động, em bé giật mình khóc. Như thế, cô Hương sẽ rất vất vả dỗ em. Các con cũng vậy, nếu muốn chơi đùa, các con hãy chơi nhẹ nhàng hoặc ra sân nhà văn hoá mà chơi, tránh ảnh hưởng đến em bé.

Thuỷ Tiên nói với bố :

– Dạ con hiểu rồi bố ạ. Con sẽ để ý để không làm ồn ảnh hưởng tới em bé.

Từ hôm sau, Thuỷ Tiên rủ các bạn chơi ở sân nhà văn hoá.

1. Vì sao bố của Thủy Tiên phải dắt xe máy ra đầu ngõ rồi mới nổ máy xe ?

2. Qua câu chuyện trên, em hiểu những điều gì ?

Trao đổi, thực hành

1. Nhận xét về cách ứng xử của các bạn trong từng trường hợp sau :

a) Giờ nghỉ trưa, Nam mở nhạc và hát rất to.

b) Mỗi khi sang nhà các bạn hàng xóm chơi, Huy thường gõ cửa hoặc bấm chuông.

2. Hãy nhận xét việc làm của các bạn trong mỗi trường hợp sau :

- a) Khi sang chơi với các bạn hàng xóm, Trung thường tự tiện lấy đồ chơi của các bạn.
- b) Buổi trưa đi học về, bạn Huyền, hàng xóm nhà Ngọc quên mang theo chìa khoá, không vào được nhà. Ngọc đã mời Huyền vào nhà mình ăn cơm và nghỉ ngơi.

3. Nêu những việc em có thể làm được để thể hiện sự thân thiện với xóm giềng.

Lời khuyên

Với hàng xóm láng giềng, chúng ta chú ý :

- Biết bày tỏ sự thân thiện, quan tâm, giúp đỡ những việc vừa sức.
- Chủ động thăm hỏi, động viên khi hàng xóm ốm đau hoặc có chuyện không vui.
- Không làm phiền hàng xóm trong giờ nghỉ trưa, đêm khuya hay khi nhà có khách.

Đọc truyện

CHUYỆN CỦA GIANG

Sau khi biết bơi với những động tác cơ bản, Giang được bố đưa đến bể bơi Bốn Mùa để tập. Trong một buổi tập, Giang nhìn thấy một chú bơi rất nhanh. Khi chú dừng lại, Giang nhận ra đó chính là thầy Quang, thầy giáo dạy môn Thể dục ở trường. Giang chạy tới chào thầy :

– Con chào thầy ạ !

Thầy chào Giang :

– Thầy chào con.

Giang hồ hởi nói chuyện với thầy :

– Thầy thường tới bơi ở đây ạ ?

Thầy Quang rất vui khi gặp Giang, một học sinh lớp 4 ở trường. Thầy lấy khăn lau khô mặt rồi nheo mắt cười :

– Bể bơi ở đây được mở quanh năm nên thầy thường xuyên bơi ở đây.
Con đã biết bơi chưa ?

Giang kể với thầy :

– Con mới biết bơi thôi. Con xuống bơi cho thầy xem nhé !

– Thế con đã khởi động chưa ?

– Dạ, chưa ạ. Con quên mất ạ.

– Con phải khởi động thật kĩ rồi mới được xuống nước bơi nhé. Nếu không sẽ rất nguy hiểm đấy.

Giang nháy nháy tại chỗ để khởi động. Thấy vậy, thầy liền lại gần Giang và nói :

– Con khởi động thế chưa đúng đâu. Để thầy chỉ cho con nhé !

– Vâng ạ !

Sau đó, thỉnh thoảng Giang lại gặp thầy ở bể bơi. Lần nào Giang cũng được thầy dặn dò những điều cần lưu ý hoặc dạy thêm cho Giang những kiểu bơi khác.

Giang rất vui khi kể cho các bạn cùng lớp nghe chuyện này.

1. Giang đã gặp ai ở bể bơi ? Cuộc trò chuyện diễn ra như thế nào ?

2. Nhận xét thái độ của Giang khi trò chuyện với thầy giáo.

Trao đổi, thực hành

1. Nhận xét việc làm của các bạn trong từng tình huống sau :

Tình huống 1 : Thấy cô và mẹ đang trò chuyện, Hùng liền chạy tới và nói chen ngang vào.

Tình huống 2 : Thấy cô giáo bị mệt, Hoa liền rủ bạn tới hỏi thăm sức khỏe của cô.

2. Em đã làm được những việc nào trong các việc dưới đây để bày tỏ thái độ kính trọng đối với thầy, cô giáo ?

- a) Thưa gửi, chào hỏi lễ phép với thầy, cô giáo.
- b) Xin phép thầy, cô giáo trước khi ra vào lớp.
- c) Có thái độ tôn trọng thầy, cô ở mọi nơi, mọi chỗ, kể cả những thầy, cô không dạy mình.
- d) Không nói chen ngang hay làm phiền khi thầy, cô giáo đang bận việc.
- e) Chân thành hỏi thăm lúc thầy, cô ốm đau hoặc khi gặp chuyện không vui.

3. Em sẽ nói gì với thầy, cô giáo trong từng tình huống sau :

Tình huống 1 : Em cùng cả nhà đi vào rạp xiếc. Em nhìn thấy cô giáo chủ nhiệm cho em bé đi xem.

Tình huống 2 : Em hôm nay bị mắc lỗi. Thầy giáo nhắc nhở em.

Tình huống 3 : Hôm nay, cô giáo đến lớp dạy học sau mấy ngày nghỉ ốm.

Lời khuyên

Đối với thầy, cô giáo, chúng ta chú ý :

- *Có thái độ kính trọng, lễ phép. Tin cậy, cởi mở chia sẻ cùng thầy, cô trong hoàn cảnh thích hợp.*
- *Biết chúc mừng khi thầy, cô có chuyện vui. Biết hỏi thăm, quan tâm, động viên khi thầy, cô ốm đau hay gặp chuyện không vui.*
- *Không nói chen ngang hay làm phiền khi thầy, cô đang bận việc.*

Đọc truyện

ĐÔI BẠN

Giờ ra chơi, bạn nào cũng ra sân để chơi mà Huyền vẫn ngồi trong lớp. Thấy Huyền buồn bã, Chi lại gần hỏi bạn :

- Sao cậu không ra sân chơi thế ? Cậu bị đau ở đâu à ?
- Mình không sao cả. Mình chỉ không vui thôi.

Chi mở tròn mắt và tiến lại ngồi bên Huyền :

- Cậu có chuyện gì vậy ?

Huyền giọng buồn buồn, nói :

– Nhà mình có một con mèo rất xinh, mình gọi là Mi mi. Nó có lông màu trắng như bông. Mình rất yêu Mi mi. Hôm qua, mình đi học về chẳng thấy Mi mi đâu cả. Mình sợ nó đi chơi bị lạc quên mất đường về.

Huyền kể đến đấy thì nước mắt ngân ngấn. Chi liền cầm lấy tay bạn, siết chặt :

– Cậu đừng có lo. Nhà tớ ngày trước cũng nuôi một chú mèo xinh lắm, tên là Na. Có lần Na cũng đi khỏi nhà mấy ngày cơ.

Huyền sốt sắng hỏi bạn :

– Thế Na có về không ?

– Sau hai ngày, mình cứ tưởng là Na đi mất rồi. Mình cứ khóc mãi làm mẹ mình cũng buồn theo. Thế rồi đến hôm thứ ba thì chú Phúc hàng xóm nhà mình tìm thấy và đưa Na về.

– Ôi, sao mà tìm thấy thế ? Na có bị làm sao không ?

– Na ham chơi, thích chạy nhảy nên bị mắc chân vào một mớ dây điện trên sân thượng nhà chú Phúc. Nó cứ ở trên đấy không thoát ra được. Đến hôm sau chú Phúc thấy ti vi cứ bị nhiễu nên mới lên sân thượng kiểm tra và tìm thấy Na.

Huyền đã tươi tỉnh trở lại. Chi thấy bạn vui vẻ nên mừng lắm :

– Cậu yên tâm đi, chắc Mi mi không sao đâu. Cứ về tìm thử mấy nhà xung quanh xem. Cậu ra chơi với bọn mình đi, bọn mình đang thiếu người chơi nhảy dây đây này.

– Ừ, cảm ơn cậu nhiều lắm. Mình cùng đi nào !

Huyền và Chi cầm tay nhau, vui vẻ cùng bước ra sân.

1. Vì sao Huyền ngồi một mình buồn bã trong lớp ?

2. Chi đã nói với Huyền như thế nào ?

3. Nhận xét thái độ, cử chỉ của Chi khi trò chuyện với Huyền ?

Trao đổi, thực hành

1. Em có nhận xét gì về hành vi của các bạn trong từng tình huống sau :

Tình huống 1 : Trong khi cô giáo đang giảng bài, Tuấn và Hùng cứ thì thầm nói chuyện với nhau.

Tình huống 2 : Hoa được giải nhất kể chuyện ở trường. Sau cuộc thi, các bạn đã chúc mừng Hoa và hỏi về bí quyết chiến thắng.

Tình huống 3 : Hôm nay đội bóng của Bình và Nam thua. Trên đường về, hai bạn liên tục to tiếng trách móc và đổ lỗi cho nhau.

2. Trong các dòng dưới đây, em tán thành với ý kiến nào ?

- a) Trò chuyện với bạn trong giờ ra chơi.
- b) Trò chuyện với bạn khi bạn đang học bài hoặc bận việc.
- c) Trò chuyện khi bạn có chuyện vui, chuyện buồn cần chia sẻ.
- d) Trò chuyện với bạn trong giờ ngủ bán trú.

3. Thảo luận với các bạn và sắm vai thể hiện cách ứng xử của em trong trường hợp sau :

Nga bị ốm chưa khỏi nhưng vẫn cố đi học. Giờ ra chơi, Nga nhờ em giảng bài cho Nga.

Lời khuyên

Đối với bạn bè, chúng ta chú ý :

- Nên chia sẻ niềm vui, nỗi buồn cùng bạn.
- Trò chuyện với thái độ cởi mở, hoà nhã, thân mật.
- Trò chuyện đúng lúc, tránh làm phiền khi bạn đang bận học hay đang bận việc.

Đọc truyện

NGƯỜI BẠN MỚI

– Loa ! Loa !... Lớp mình có thêm bạn mới ! Cô giáo sắp đưa bạn ấy về lớp.
Đó là tiếng của Thanh “khướu”.

Mấy phút sau, cô giáo bước vào lớp cùng một bạn nữ nhỏ bé, da đen sạm. Cô giới thiệu bạn với cả lớp :

– Cô chào các con ! Hôm nay, lớp chúng ta có thêm bạn Lan.

Trong khi cô hướng dẫn bạn Lan ngồi vào bàn cạnh Hương, Hương lại thầm thì với các bạn xung quanh :

– Trông như người nhà quê !

Hương nhăn mặt ngồi ra tít đầu bàn đằng kia.

Giờ ra chơi, Loan và Thảo đến làm quen, hỏi thăm Lan. Thấy vậy, Hương tỏ vẻ khó chịu, lảng ra chỗ khác. Cả buổi học hôm đó, Hương chẳng nói với Lan câu nào.

Tan học, Hương vội vàng thu dọn sách vở và ra khỏi lớp. Mải nghĩ đến việc phải ngồi cạnh “người nhà quê”, Hương trượt chân ngã phịch xuống bậc cầu thang. Bỗng Hương nghe tiếng Lan hốt hoảng hỏi từ đằng sau :

– Cậu có đau lắm không ?

Lan đỡ Hương dậy. Hương quay sang Lan ngượng ngịu nói lời cảm ơn. Hương bỗng thấy Lan thật thân thiện, gần gũi, còn mình đã vội vàng khi chê bai bạn.

1. Các bạn trong lớp có thái độ như thế nào với người bạn mới ?
2. Sau việc làm của Lan, Hương đã hiểu ra điều gì ?

Trao đổi, thực hành

1. Nhận xét việc làm của các bạn trong từng trường hợp sau :

a) Gia đình Tấn mới chuyển đến khu tập thể nhà Hùng. Hùng làm quen với Tấn, hỏi thăm về trường cũ, về gia đình của Tấn, nhiệt tình giúp Tấn làm quen với sinh hoạt ở khu tập thể.

b) Trong giờ ra chơi, thấy đoàn khách đến thăm trường, Tú khoanh tay lễ phép chào khách còn Minh chỉ mãi dừa nghịch.

c) Một bác lớn tuổi hỏi Tuyết đường đến phố Kim Mã. Tuyết đã tận tình chỉ đường cho bác.

2. Em sẽ làm gì trong từng tình huống sau :

- a) Có cô giáo đến thực tập ở lớp em. Mấy bạn ngồi cạnh em ngại nói chuyện với cô, thậm chí không phát biểu trong giờ cô dạy.
- b) Người em họ lần đầu tiên đến nhà em chơi, cậu ấy chưa quen cách sử dụng đồ dùng trong nhà em.

Lời khuyên

Khi giao tiếp với người lạ, chúng ta chú ý :

- *Có thái độ tôn trọng, thân thiện, sẵn sàng giúp đỡ khi cần thiết.*
- *Có lời nói, cử chỉ lịch sự, tế nhị.*

Đọc truyện

CUỘC NÓI CHUYỆN THÚ VỊ

Sáng chủ nhật, Chi được mẹ đưa đi tham quan Bảo tàng Dân tộc học.

Khu vực trưng bày nào của Bảo tàng cũng đều hấp dẫn đối với Chi. Chi phát hiện ra khu vực chơi các trò chơi dân gian rất thú vị. Ở đây, mẹ và Chi gặp rất nhiều người nước ngoài đưa con đến khám phá các trò chơi dân gian của Việt Nam. Trong một trò chơi, Chi cùng chơi với một bạn người Anh tên là Lin-đa.

Lúc đầu, Chi hơi ngại khi nói chuyện với Lin-đa vì lo mình nói tiếng Anh chưa giỏi. Khi cùng cười vì trò chơi rất vui nhộn, Lin-đa bật lời khen bằng tiếng Anh, Chi cũng tán thưởng lại. Rồi không biết từ lúc nào, Chi trò chuyện với Lin-đa bằng tiếng Anh. Cũng có lúc, Chi không diễn đạt được ý mình muốn nói bằng tiếng Anh, Chi mô tả bằng tay,... rồi nhờ mẹ trợ giúp. Nhờ buổi nói chuyện với Lin-đa, Chi cảm thấy tự tin hơn với vốn từ tiếng Anh còn ít ỏi

của mình. Không chỉ vậy, Chi còn thấy rất muốn kể thêm cho Lin-đa về các di tích lịch sử, văn hoá của thủ đô Hà Nội.

Thời gian tới, Chi sẽ luyện nói tiếng Anh thật tốt để khi gặp Lin-đa, Chi sẽ giúp Lin-đa hiểu thêm về đất nước và con người Việt Nam.

1. Chi đã trao đổi như thế nào với Lin-đa ?

2. Em có nhận xét gì về thái độ của Chi khi trò chuyện với người nước ngoài ?

Trao đổi, thực hành

1. Nhận xét việc làm của các bạn trong từng trường hợp sau:

a) Vinh và Toàn gặp một đoàn khách người I-rắc đang đi bộ trên phố. Hai bạn đứng lại chỉ trỏ, bình luận.

b) Chú Kiệt, người Trung Quốc thuê nhà ở gần nhà Duy. Mỗi khi gặp chú, Duy lễ phép chào hỏi và trò chuyện với chú rất vui vẻ.

c) Lớp Ly có thầy giáo dạy tiếng Pháp. Giờ ra chơi, Ly tới chào thầy, hỏi thăm về quê hương, gia đình của thầy và kể cho thầy nghe về trường lớp và gia đình Ly.

d) Trang và mẹ gặp người nước ngoài ở hồ Gươm. Trang làm quen và giới thiệu với họ về hồ Gươm, Tháp Rùa, đền Ngọc Sơn.

2. Em sẽ làm gì trong từng tình huống sau :

- a) Em thấy một số du khách nước ngoài đang quan sát sân trường em vào giờ ra chơi.
- b) Trong buổi đi chơi, em tình cờ gặp một khách nước ngoài muốn tìm hiểu về thủ đô Hà Nội.

Lời khuyên

Khi gặp người nước ngoài, chúng ta chú ý :

- *Có thái độ tự tin, thân thiện, chủ động.*
- *Tận tình giúp đỡ khi khách yêu cầu.*
- *Tự hào giới thiệu những điều em biết về đất nước và con người Việt Nam.*
- *Không chỉ trở, hò hét, nói với theo khi nhìn thấy người nước ngoài.*

MỤC LỤC

	<i>Trang</i>
<i>Bài 1 : CHIA SẺ VỚI ÔNG BÀ, CHA MẸ.....</i>	<i>5</i>
<i>Bài 2 : TRÒ CHUYỆN VỚI ANH CHỊ EM.....</i>	<i>8</i>
<i>Bài 3 : ĐẾN NHÀ NGƯỜI QUEN.....</i>	<i>11</i>
<i>Bài 4 : THÂN THIỆN VỚI HÀNG XÓM.....</i>	<i>15</i>
<i>Bài 5 : NÓI CHUYỆN VỚI THẦY, CÔ GIÁO.....</i>	<i>18</i>
<i>Bài 6 : TRÒ CHUYỆN VỚI BẠN BÈ.....</i>	<i>21</i>
<i>Bài 7 : GIAO TIẾP VỚI NGƯỜI LẠ.....</i>	<i>24</i>
<i>Bài 8 : GẶP NGƯỜI NƯỚC NGOÀI.....</i>	<i>28</i>

Minh họa :
ĐẶNG HOÀNG VŨ

Trình bày bìa :
TẠ THANH TÙNG

Thiết kế sách và chế bản tại :
PHÒNG THIẾT KẾ - CÔNG TY CP MĨ THUẬT VÀ TRUYỀN THÔNG
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

Tài liệu chuyên đề
GIÁO DỤC NẾP SỐNG THANH LỊCH - VĂN MINH

Dành cho học sinh tiểu học Hà Nội - LỚP 4

Mã số :
In bản, Khổ 17 x 24, In tại :
Địa chỉ :Số ĐKXB :
In xong, nộp lưu chiểu tháng ... Năm 2011